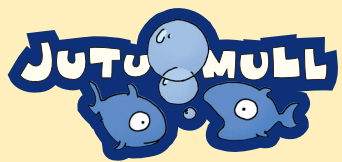

Nr 6

Juuni 2014

TÄHEKE

Täna on ilus ilm! Meie vanad sõbrad põder ja jänes on otsustanud minna metsalagendikule tennist mängima. Kuid kui mäng on juba alanud, märkab jänes äkki, et põdral on ühe reketi asemel suisa kolm! Ja Jänese küsivale pilgule vastab põder nii ...

Mida põder teatab?

Ootame sinu naljakaid vastuseid kuni 19. juunini meiliaadressile taheke@taheke.ee või Tähekesse toimetuse aadressile Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Vastusele lisa kindlasti oma nimi, vanus ja aadress!

Parimatele vastajatele on auhinnaks Janoschi „Lähme aaret otsima“ kirjastuselt Kakaduu ja Leelo Tungla „Puudel Pedro ja igatsustasu“ kirjastuselt Petrone Print.

Eelmisel korral tahtsime teada, mida ütleb lind, kes on näpanud vorsti. Siin on võiduvastused!

Võiduvastused:

„Nämm, see on küll vihmausside kuninganna!“

Liisa Sall, 6 a, Kuressaare

„Miks inimesed söövad, aga linnud peavad sisse vehkima?“

Oliver Matto, Kärdla

„Grillvorst annab tiivad!“

Gerly Tisler, 9 a, Möisaküla

Liisa saab auhinnaks raamatu „Lift“, Oliver raamatu „Hiigelsuur naeris“ ja Gerly raamatu „Vilista mulle, Johanna!“

Palju õnne! Kõik auhinnad tulevad posti teel.

Täheke

Joonistanud Hillar Mets

Nüüd saab Tähekest lugeda ka iPadi tahvelarvutis!

Pildid liiguvad!
Kirjanikud loevad oma jutte ette!
Saad ise arvutis lahendada nuputusülesandeid!

Digi-Tähekest saab tellida koodiga:

SISUKORD

Valge särk ja karussell	Andrus Kivirähk	4
Kui ma väike olin	Ksenija Dragunskaja	6
Pikk eluiga	Artur Givargizov	7
Loomade kuningas	Sergei Sedov	8
Uued saapad	Haldi Normet	10
Intervjuu		12
Loodus	Lehelinnukesed	13
Luuletused	Markus Saksatamm	14
Meisterdus	Abloonitehnika	15
Ohhoo!	Hullu Teadlase kiri	13
Nali		18
Arva ära!		19
Koomiks	Triibuline lugu	20

TÄHEKE

SA Kultuurileht lastejakiri
ASUTATUD JAANUARIS 1960 • ILMUB KORD KUUS

Toimetuse aadress:
Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn
taheke@taheke.ee
Telefon 646 3697

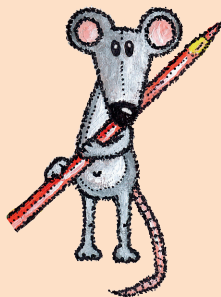
Peatoimetaja Ilona Martson
Kunstiline toimetaja Priit Rea
Makett Dan Mikkin

Toimetuse kolleegium: Jaanus Vaiksoo, Leelo Tungal,
Piret Raud, Kadri Tiisel

Tähekest saab tellida e-arve püsimumbriga
www.tellimine.ee

telefon 617 7717

Esikaane on joonistanud Piret Raud

ELUTÖÖPREEMIA LEELO TUNGLALE

Kirjanik ja ajakirja Hea Laps toimetaja ning Täheke autor Leelo Tungal saab 1. juunil Eesti õiguskantsleri tunnustusauhinna „Lastega ja lastele“ elutöö eest. Preemia antakse inimesele, kes on seisnud laste heaolu ja positiivse arengu eest ning aidanud ülal hoida pereväärtusi. Palju õnne!

NALJAVÖISTLUS LÖPPENUD!

Aprillikuu naljavõistlus on lõppenud ning võidunalju saab lugeda nii selles kui ka järgmises Täheke numbris. Lapsesuu naljade eest saavad auhinna Iti ja Karoliina Ulmand, Andreas Mait Alberg, Hedi Rannu, Kertu Poom. Parimad koolinaljad olid Oliver Lille ja Jaan Markus Raidil. Parim Tähekeses ilmumata anekdoot oli Triinu Leitola, parim tõsielunali Kirke Kägol.

VE NE KIRJANIKUD TÄHEKESES

Käesolev Täheke avaldab kolme vene tänapäeva lastekirjaniku – Ksenija Dragunskaja, Artur Givargizovi ja Sergei Sedovi lugude tõlked. Samad autorid esinevad 1.–3. juunini ka Tallinna Vene teatris ja 4. juunil Narvas.

Lähem info: www.veneteater.ee

Eelmises Tähekeses juhtus eksitus. Lk 14 ilmunud kevadluuletuse autor pole Anett Reisenbuk, vaid puudel Artemon.

PALJU ÕNNE, LEELO!

KSENIJA DRAGUNSKAJA

ARTUR GIVARGIZOV

SERGEI SEDOV

Andrus Kivirähk

VALGE SÄRK JA KARUSSELL

Julius sai valge särki jõuludeks. „Oi, küll see särk on ilus!“ kiitsid kõik ja ema lisas: „Seda hakkad sa kandma ainult väga pidulikel päevadel!“

Särk pandi kappi ja sinna ta jäigi. Selgus, et pidulikke päevi tuleb ette väga harva. Ja isegi kui mõni neist viimaks kätte jõudis, ei raatsinud ema Juliusele ikkagi valget särki selga panna. Näiteks

siis, kui hakati minema vanatädi Aino 80. sünnipäevale. Valge särk võeti isegi juba kapist välja, aga viimasel hetkel hakkas ema pabistama.

„Vanatädi Aino pakub oma sünnipäeval kindlasti pannkooke moosiga. Mõtles, kui sa kogemata moosi valge särki peale ajad? Siis on ilus särk rikunud. Ei, paneme ta parem kappi tagasi!“

Ja nii tehtigi.

Valgele särkile selline elu üldse ei meeldinud. Kapis oli väga igav. Teised Juliuse riided pääsesid kogu aeg välja värske õhu kätte, ainult valge särk pidi päevad läbi riidepuu peal rippuma. See muutis ta väga kurvaks.

Kõige hullem oli see, et ta ei saanud kunagi käia karusselliga sõitmas. Teised riided käisid kogu aeg! Karussell asus vannitoas ja teda kutsuti pesumasinaks. Iga natukese aja tagant topiti Juliuse riided sinna sisse ja sõit läks lahti! See oli väga lõbus, vesi pritsis ja riided kilkasid rõõmust. Pärast tulid nad kappi tagasi ning arutasid omavahel, kui vahva neil oli olnud. Valge särk kuulas seda ja ohkas õnnetult. Tema ei pääsenud karussellile, tema ei pääsenud üldse mitte kuhugi.

„See on nii ebaõiglane,“ kaebas ta oma sõbrale, helesiniste notsudega kaetud trussikutele, kes käisid karusselliga sõitmas iga nädal. „Kõik kiidavad mind, sest ma olen nii ilus ja valge, aga selga mind ei panda ja pesumasinasse ei viida!“

„Jah, see on loll lugu tõesti,“ olid trussikud nõus. „Tead mis, sa mine ise!“

„Kuidas ma lähen?“ nuuksus särk. „Ma ei oska ju käia.“

„Aga sa proovi lennata!“

Särk imestas:

„Kes seda enne on kuulnud, et särigid lendavad? Mul pole ju tiibu!“

„Proovi ikka,“ õpetasid trussikud. „Sul on pikad käised ja üldse oled sa kangesti luige moodi. Usu mind – sa pead vähemalt üritama, muidu jääd igaveseks ajaks kappi kükitama ega pääse mitte kunagi karusellile.“

See mõte tundus valgele särkile nii kole, et ta ajas varrukad laiali nagu tiivad – ja lendaski! Notsudega trussikud olid talle kukile hüpanud ja tüürisid lendava särgi otse vannituppa. Õnneks oli pesumasina luuk avatud ja särk tuhises sealt hooga sisse.

„Hoplaa, korras!“ hõiskasid trussikud. „Tubli oled, särk! Pressi end sinna teksaste kõrvale, kohe pannakse karusell tööle!“

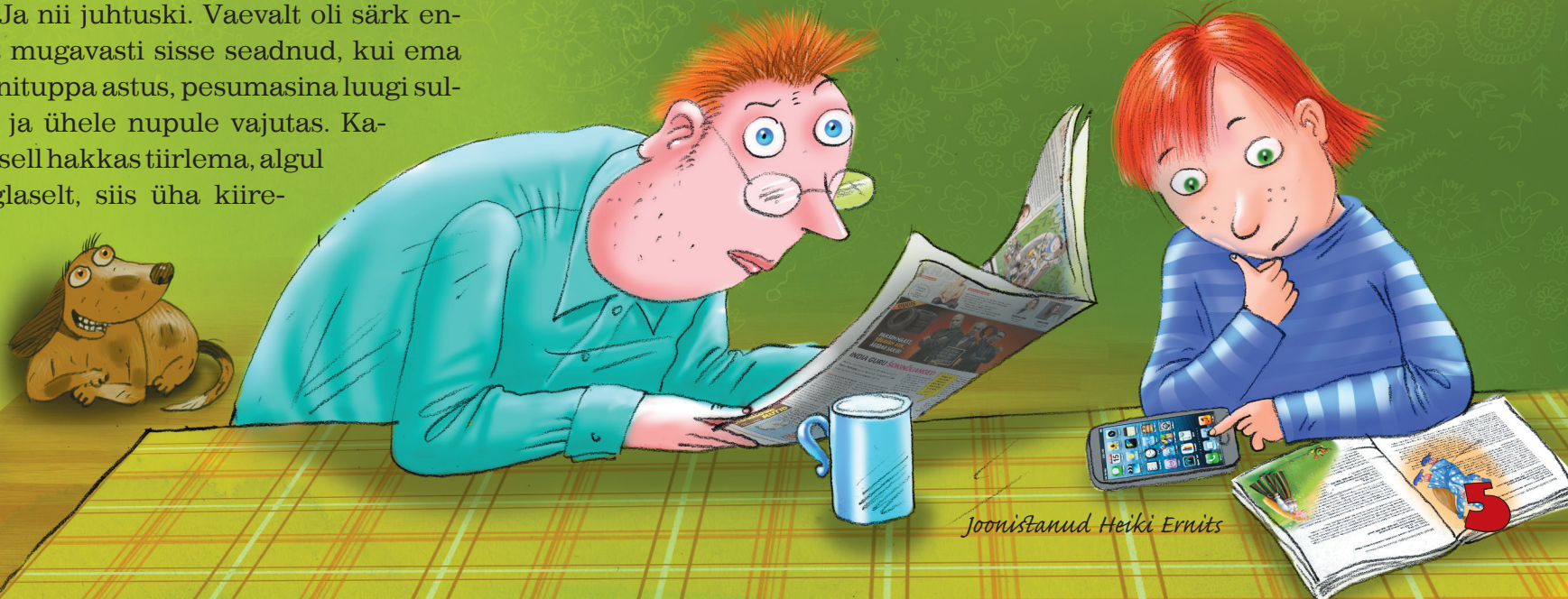
Ja nii juhtuski. Vaevalt oli särk enast mugavasti sisse seadnud, kui ema vannituppa astus, pesumasina luugi sulges ja ühele nupule vajutas. Karusell hakkas tiirlema, algul aeglaselt, siis üha kiire-

mini, vesi pritsis ja valgel särkil oli meeletult lõbus.

Ainult et pärast, kui ema märga pesu masinast välja hakkas võtma, selgus, et valge särk oli karusselliga sõitmise ajal siniseks värvunud.

„Kuidas see ilus valge särk ometi pesumasinasse sattus?“ ahastas ema. „Teksased on värvi andnud! Kui kahju! Selle särkiga ei sobi küll enam ühelegi peole minna!“

Valge särk, millest oli nüüdseks saanud sinine särk, anti Juliusele igapäevaseks kandmiseks. Särk oli sellega väga rahul. Ta ei pidanud enam kapis igavlema ja karuselliga sai ta nüüd sõita sama sageli kui trussikud.

Ksenija Dragunskaja

KUI MA VÄIKE OLIN

Kui ma väike olin, siis olin hirmus unustaja. Eks ma olen praegu ka unustaja, aga siis – no see oli jube!

Esimeses klassis unustasin ma esimesel septembril kooli minna ja pidin terve aasta ootama järgmist esimest septembrit, et minna kohe teise klassi.

Ja teises klassis unustasin ma koju õpikute ja vihikutega koolikoti ning pidin tagasi minema. Võtsin koti kodust kaasa, aga unustasin ära koolitee ja see meenus mulle alles neljandas klassis.

Neljandas klassis aga unustasin end kam-mida ja saabusin kooli täiesti salkus juustega.

Viiendas klassis ajasin sassi, kas nüüd on sügis, talv või kevad – suuskade asemel tassisin võimlemistundi ujumislestad.

Kuuendas klassis aga unustasin ära, et koolis peab korralikult käituma, ja tatsasin kooli käte peal. Nagu akrobaat!

See-eest seitsmendas klassis ... Ossa pagan ... Jälle läks meelest ära.

Nojah, kui meelde tuleb, eks ma räägin siis edasi.

Artur Givargizov

PIKK ELUIGA

Ühes kuningriigis oli kuningas kogu aeg haige: kord kiusas nohu, kord oli kurk valus, kord kõrv... Ja ta ju riietus soojalt, sõi vitamiine ja puha.

Ja vaat siis tuligi kuninga juurde luukere ja lausus:

„Muudkui põete?“

„Pöen,“ vastas kuningas. „Kas teie olete Surm?“

„Ma olen arst,“ vastas luukere.

„Kuidas nii?“ ei saanud kuningas aru.

„Ma ravin kõiki haigusi. Näljaga. Doktor Maliandro süsteemi järgi.“

Kuningas hakkas ennast doktor Maliandro süsteemi järgi ravima ja muutus kuu aja pärast ise ka luukereks. Ainult et esimest korda kümne aasta jooksul tundis ta end täiesti tervena. Kuningas rõõmustas ja andis käsu: kellel miskit valutama hakkab, see ravigu ennast doktor Maliandro süsteemi järgi. Aasta pärast muutusid kõik kuningriigis luukereks. Isegi sepp, kes üldse kunagi haige polnud, kuigi tal oli kõõm.

Ja veel oli selles kuningriigis teiste kuningriikidega võrreldes inimestel kõige pikem eluiga. Täpset numbrit seni veel ei teata, kuna viimase kolmesaja viiekümne aasta jooksul pole kuningriigis keegi surnud.

Ei surnud isegi need, kellel pea otsast raiuti.

Vene keelest tõlkinud Ilona Martson,
joonistanud Olga Pärn

Sergei Sedov

LOOMADE KUNINGAS

Ükskord otsustasid pehmete mänguasjade osakonna loomad valida enesele kuninga.

Kõik olid kohe nõus, et loomade kuningas peab olema lõvi. Kuid missugune? Asi oli selles, et osakonnas oli kolm lõvi: üks hiigelsuur, teine kõva häälega ning kolmas pisike ja tasane.

„Saagu meie kuningaks Hiigelsuur Lõvi!“ lausus Iidvana Kilpkonn, kes oli pehmete mänguasjade osakonda ilmunud veel möödunud sajandil. „Seesugust kuningat kardavad kõik: nii vees ujuvad mänguasjad, tinasõdurid kui ka *transformer*-robotid.“

Ja nii saigi pehmete loomade kuningaks Hiigelsuur Lõvi. Ta lükkas kohe ülemiselt (kõige hinnatumalt) riuult alla kaks elevanti ja kolm ahvi, ronis sinna ise ja seadis ennast valitsema kogu oma hiilguses. Kõik ülejäänud loomad kogunesid põrandal kobarasse. Nad kummardusid lõvi ees ja mõtlesid: „See siin on tõeline kuningas.“

Kuid äkki osteti kuningas ära! Ostja nimi oli Senja. Ta oli kuueaastane ja väga väikest kasvu poiss. Senja poleks iial lõvi leti tagant üles leidnud, kui too poleks roninud nii kõrgele ega olnud nii suur ja võrratu.

„Me kaotasime oma kuninga!“ ütles Iidvana Kilpkonn. „Kuid ärgem kurvastagem! Elu läheb edasi! Saagu uueks kuningaks Kõva Häälega Lõvi.“

Kõik olid kohe nõus, kuna tahtsid kangesti endale kuningat.

Kõva Häälega Lõvi asus kohe kõva häälega möirgama: „Ur-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r-r!“

Nii kõvasti, et vaikselt jäid mitte üksnes pehmed, vaid ka vees ujuvad mänguasjad, samuti tinasõdurid ja *transformer*-robotid. Isegi arvutimängud jätsid tulistamise, tankid undamise. Kaks müüjannat minestasisid,

direktori kabinetis hakkas suur tammepuust laud värisema.

Pehmed mänguasjad vaatasid Kõva Häälega Lõvi ja mõtlesid: „See siin on tõeline kuningas.“

Ja samal hetkel sisenes poodi Laste Maailm Vasja. Ta kuulas, klapid kõrvas, muusikat. Kuid lõvi kuulis ta kohe, too mõirgas ju nii kõvasti! Muidugi ostis Vasja looma kohe ära. Talle ju meeldis kõik, mis oli vali.

Vaesed loomad! Kaua ei suutnud nad toibuda nii kohutavast kaotusest. Paljud nutsid, kuid niiskus on ju pehmete mänguasjade tervisele väga kahjulik! Ja siis ütles Iidvana Kilpkonn:

„Ärge nutke, mänguloomad, teil on ju veel kolmas lõvi. Olgu pealegi väike ja tasane, on ta ikkagi lõvi.“

Sedasi sai kuningaks Väike ja Tasane Lõvi. Veel

oli ta väga tagasihoidlik. Ei kippunud iial esile, ei roninud elevantide ja jõehobude selja tagant välja. Ostjad ei märganud teda ja lõvi muudkui valitses ja valitses pehmete mänguasjade osakonda. Valitseb siiamani. Mis te siis arvate, miks loomad muidu hästi käituvad, ei tülitse, ei kakle ega sõdi robotitega? Sest et nad teavad: kusagil lähedal on kuningas, märkamatu ja vaikne.

Kuid kui keegi teist, lapsed, pehmete mänguasjade osakonnas Vaikse ja Tasane Lõvi avastab ja ära ostab, siis on lõvil ausalt öeldes väga hea meel. Kuningas olla on muidugi tore, kuid olla lemmikmänguasi on veel toredam. Ja ärge te pehmete mänguasjade osakonna pärast muretsege. Kuulu järgi peaks sinna varsti saabuma uus lõvide partii – lausa seitse või isegi kaheksa tükki.

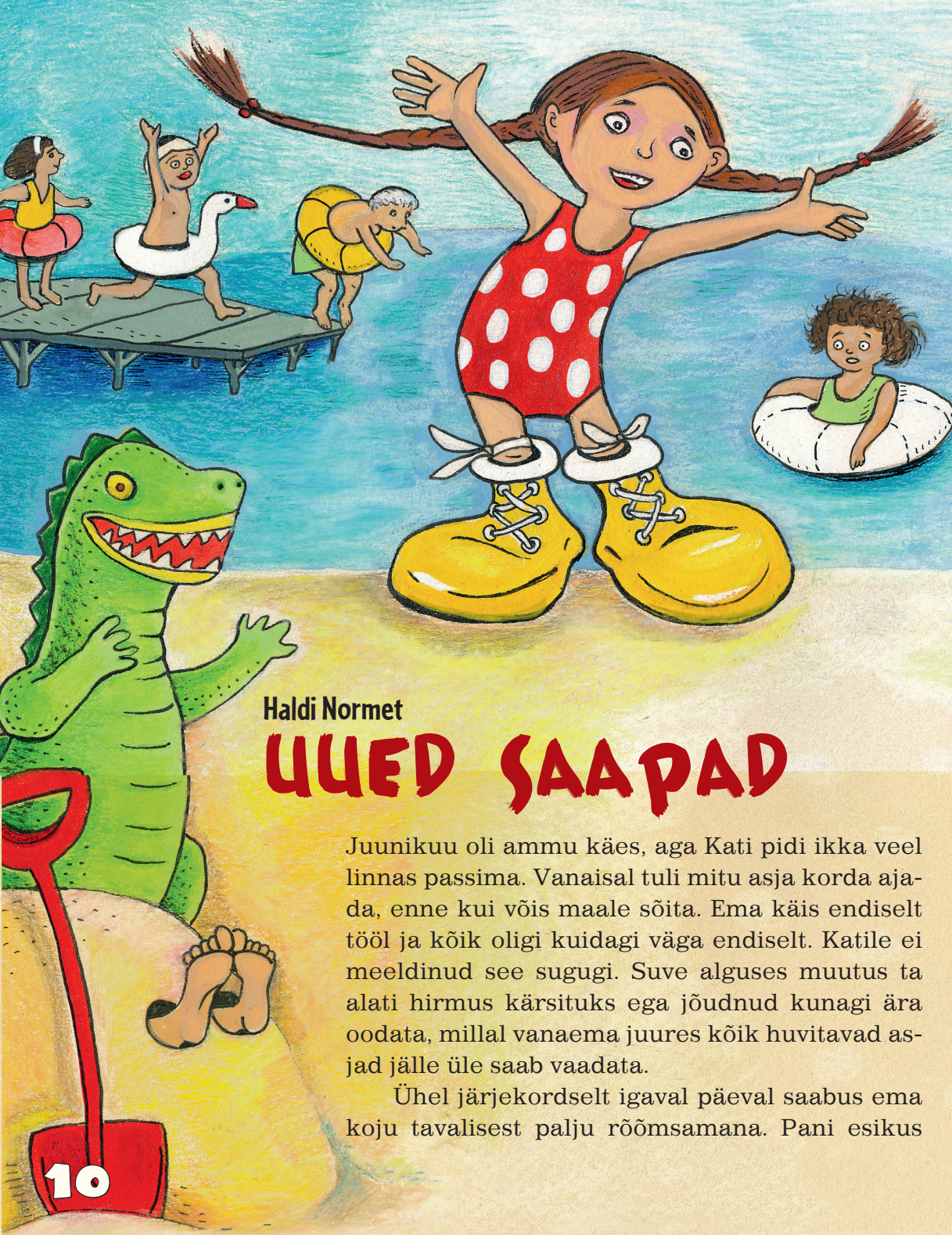
SIHUKE
KASS!
URRR!

Vene keelest tõlkinud Ilona Martson,
joonistanud Kristel Maamägi

Haldi Normet

UUED SAAPAD

Juunikuu oli ammu käes, aga Kati pidi ikka veel linnas passima. Vanaisal tuli mitu asja korda ajada, enne kui võis maale sõita. Ema käis endiselt tööl ja kõik oligi kuidagi väga endiselt. Katile ei meeldinud see sugugi. Suve alguses muutus ta alati hirmus kärsituks ega jõudnud kunagi ära oodata, millal vanaema juures kõik huvitavad asjad jälle üle saab vaadata.

Ühel järjekordselt igaval päeval saabus ema koju tavalisest palju rõõmsamana. Pani esikus

oma kandami kolksuga maha ja hüüdis teisi.

„Kas nüüd hakkamegi maale sõitma?“ oli Kati eevil.

„Ei, aga vaata, mis ma sulle tõi!“

Kärsitult tõmbas Kati kilekotist välja pikliku karbi ja tegi selle lahti. Sealt vaatasid vastu kärtskollased karvased talvesaapad! Kati istus vaimustunult karbi kõrvale maha ja haaras saapad kaissu.

„Niipalju kui mina aru saan, on hetkel küll suvi,“ tegi uksele ilmunud vanaisa üllatunud näo.

Nüüd seletas ema õhinal, kuidas praegu on igal pool suur allahindlus ja talvel kallina tundunud saapad sai seetõttu poolmuidu kätte. Vanaisa kehtas õlgu ja Kati läks äsjasaadud varandust kõvasti vastu rinda surudes oma tuppa.

Järgmisel päeval oli väljas jälle kole palav ja vanaisa otsustas pärast arstilkäiku teha Katiga ühe tiiru rannas. Muidu närtsib vaene laps toas hoopis ära.

Kati oli hetkega riides. Seekord oli ta selga pannud ühe eriti pika satsilise seeliku. Vanaisa imestas küll, ent otsustas siis, et tema oma pead naiste asjadega ei vaeva.

Lõpuks jõuti mere äärde.

„Nüüd riided seljast ja vette!“ kamandas vanaisa särki seljast kiskudes.

Kati arvas kõhklevalt, et kõigepealt võiks natuke aega niisama riietes ka istuda.

„Rannas ollakse rannariietes! Eriti kahekümne kuue soojakraadiga,“ jäi vanaisa endale kindlaks.

Vastumeelselt tiris Kati seeliku-pluusi seljast

ja jäi päevitusriiete ning ... uute saabaste väele. Kuna ema oli need ettenägelikult paar numbrit suuremad ostnud, nägi Kati nüüd välja nagu Miki-Hiir. Ehkki Miki-Hiirest erinevalt ulatusid tema saapad suisa põlvini! Ja olid hoolikalt nõõridega jala külge kinni seotud, et käies kogemata ära ei tuleks. Vanaisal oli veidi piinlik jahmunult vahtivate möödujate ees ja ta palus sosinal, et lapselaps oma lemmikud ära võtaks.

„Enne saab maailm otsa, kui talv kätte jõuab,“ ohkas Kati maavanaema moodi raskelt ja tegi mis nõuti.

Kodus tagasi, pani vanaisa saapad otsustavalt karpi ja seejärel kappi – kõige ülemisele riiulile. Ning manitses veel seejuures, et alati on tore, kui on, mida oodata.

Juba voodis olles mõtles Kati vanaisa sõnade üle järele ja leidis, et pole seal toredat midagi. Mis sest, et väljas lõõskas päike. Ta oli ka suvel näinud suuri tüdrukuid saabastega ringi käimas. Tõsi, võib-olla mitte nii karvastega.

Ja korraga tuli Katil mõte. Kui käia ei lubata, siis vaatamist ei tohiks ju keegi keelata! Selleks tuleb saapad kapist välja võtta ja mõnda kõrgemasse kohta sättida. Kati ukse kohal oli kaks konksu – jõulu ajal rippusid seal värvilised kellekesed, praegu loomulikult mitte. Nagu loodud mõlema saapa jaoks!

Karbi kättesaamine polnud õnneks raske, selleks tuli lihtsalt toolile ronida. Edasi lohistas Kati sama tooli ukse juurde. Sellest tuli küll pisi-ke müra, aga samas oli parasjagu nii hilja, et ülejäänud pere juba magas. Ka Julius oskas vajadu-

se korral vait olla, ega ta mingi loll koer polnud.

Kuidagimoodi saapad konksu otsa pusinud, kuulis Kati vanaisa samme. Nüüd hakkas kiire. Tool jäi sinna, kus ta oli, peaasi et teki alla jõuaks! Kui vanaisa ukse avas, komistas ta esimese asjana mõistagi tooli otsa. Ümber kukkusid mõlemad. Edasi sadasid ukse kohalt alla saapad. Ilusti teineteise järel, pots ja pots. Ei, mitte põrandale, vaid vanaisale pähe! Aga õnneks olid nad pehmed nagu kaisuloomad!

VIGADEST SAAB ÕPPIDA!

Tartu katoliku koolis 4. klassi poiss Markus Hallik on suur ajaloo huviline. Eriti pakub talle huvi sõdade ja relvade ajalugu.

MARKUS HALLIK TUNNEB HUVI AJALOO VASTU.

Kui väikesena sa hakkasid ajaloo vastu huvi tundma?

Lasteaias pidasin ma ühele sõbrale loenguid. Rääkisin okupatsioonist. Aga siis ei teadnud ma eriti palju fakte.

Kuidas tegeled ajalooaga? Milliseid raamatuid loed ja mida internetist otsid?

Loen selliseid raamatuid nagu „Murrangulised lahingud“. Hästi tore raamat on Tony Taageni „Eluga pääsenud. Sõda läbi lapse silmade.“ Veel vaatan internetist dokumentaal- või mängufilme.

Markus, sa oled alles kümneaastane. Sul ei ole ju koolis ajalootunde!

Ei ole jah. Aga ma olen ise ajalootundi pidanud. Eesti Vabariigi aastapäeval, enne ja pärast seda pidasin ajalootunde mitmele klassile. Rääkisin Eesti Vabariigi sünnist ja Vabadussõjast.

Mis on need ajastud, mis sulle enim huvi pakuvad?

Eriti põhjalikult olen uurinud 20. sajandit – Teine maailmasõda, aga ka Esimene maailmasõda.

Kas see sinu jaoks keeruline või igav ei ole?

Mõnikord, kui keegi hakkab rääkima sellest, mida mina juba tean, siis see tundub igav. Aga kui midagi uut avastan, tundub see väga huvitav.

Sõdade olemasolu on ju hirmuäratav. Kuidas sina sellesse suhtud?

Mina suhtun põnevusega. Mind huvitab väejuhtide strateegia ja see, milline oli tollal relvastus ja sõdimine. Näiteks Napoleon. Kuidas ta vaenlase tükk tüki haaval ette võttis, väed lõhestas ja lõpuks alistas.

Millised väejuhid on sulle muljet avaldanud?

Kõigil väejuhtidel olid oma head ja halvad küljed. Eestist loomulikult Julius Kuperjanov ja Johan Laidoner. Ja muidugi Napoleon. Kuigi jah, ta tegi palju vigu, pani igale poole etteotsa oma sugulasi.

Millised omadused peavad väejuhil olema, et ta jõuaks sihile?

Ta peab kõigepealt oma sõduritega hästi läbi saama. Ja neile lootust andma, et ka kõige kriitilisemas olukorras suudetakse võita. Ta peab olema innustav. Ta peab oskama head strateegiat luua. Ja ta peab olema eeskujuks oma meestele.

Miks sõjad üldse olemas on?

Sõda toimub kas usulise või poliitilise arusaamatuse tagajärjel.

Kas inimesed saaksid kunagi elada ilma sõdadeta? On selline ajastu võimalik?

See peab küll väga hea ajastu olema. Ikka on maailmas poliitilised vastasseisud. Ja kuna ma tulevikku ette ei näe, siis ei oska öelda.

Mida ajalugu sulle andnud on?

Loomulikult häid teadmisi. Ja kuna ajaloo tehakse vigu, siis loomulikult saab ka vigadest õppida. Olgu see riik, rahvas või mina ise.

Markust küsitles Tiina Vilu Vikerraadiost. Kuula ka lastesaadet „Säde“ esmaspäeviti kell 9.45 ja kordusena kell 18.30!

LEHELINNUKESED

Silk-solk, silk-solk! Silk-solk-silk-solk! Sellist häält kõlab mai algusest jaanipäevani mu aianurgast. Tean, et see on üks päris pisike ja leherohelist värvi linnuke – väike-lehelind.

Kaua aega kutsusin väike-lehelindu lehmälüpsjaks, sest tema lauluhää! kostab üsna solina moodi. Aga siis, kui võtsin kätte oma vanaisa 100 aastat tagasi kirjutatud linnuraamatu, selgus hoopis muud.

Lehmälüpsjaks kutsusid meie esivanemad hoopis mets-lehelindu, kelle hääl kõlab tõesti nagu vastu pange sirisev piimajuga – sipp-sipp-sipp-sipp-sipp-sipp-sirr! Oma laulu alguses tõuseb lind enamasti ikka lendu ja otsib uut asupaika teisel oksal, mille ta püüab niikaugele valida, et laulu lõpuks sinna kohale saab.

Silksolk ehk väike-lehelind kandis karjalaste suus aga hoopis väikesepa nime, sest tema silksuv lauluhää! meenutas neile kullasepa haamri kõlksutamist. Vahel kutsuti teda ka kukulinnu sulaseks, sest kui kevadises metsas hakkab silksolkima väike-lehelind, siis kostab varsti ka käo kukkumist. Linnu-uurijad on avastanud, et lehelinnud ongi kõige sagedasemad käo laste kasuvanemad. Päris kummaline on vaadata, kuidas see parasjagu peopessa mahtuv linnuke endast mitu korda suuremat käopoega toidab.

Lehelinnud teevad oma pesad enamasti maha rohu sisse. Väike-lehelinnul on see ilus ümmargune heinapall, kust ainult emalinnu peenike nokk ja must silm välja ulatuvad.

Kolmandal lehelinnul – salu-lehelinnul on pesaava pitsahju võlvi kujuline, seepärast kutsuti teda vanasti ka ahjulinnuks, kes käis otsekui ahjus oma mune haudumas.

Kõik need kolm lehelindu on Eestimaa kõige tavalisemad linnud, nende laulu kuuleb alati, kui parki või metsa lähete. Tõsi, näha on neid rohelise sulekuuega linnukesi rohelises leherüüs puude vahel raske. Aga hääl on neil vali ja ilus, nii me neid märkame. Enne kui maakodus esimest korda muru niita, peaks laps muruplatsi läbi käima ja otsima, kas kusagile on lehelinnuke kõrte vahele pesa pununud. Siis tuleb see koht lihtsalt natukeseks niitmata jätta. Nii saate põneva linnukino oma õue ja linnulastel on muretu lapsepõlv.

*Kristel Vilbaste,
pildistanud Arne Ader*

Markus Saksatamm

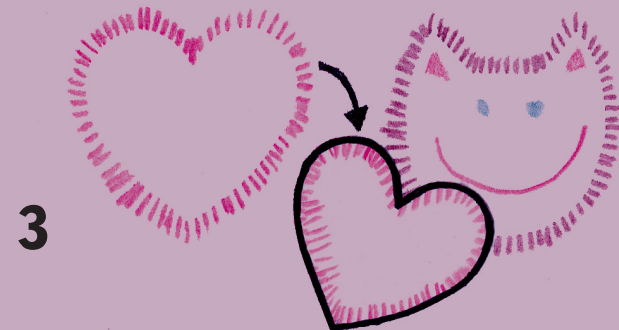
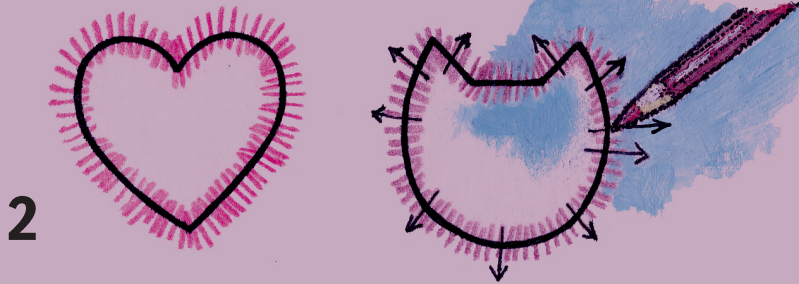
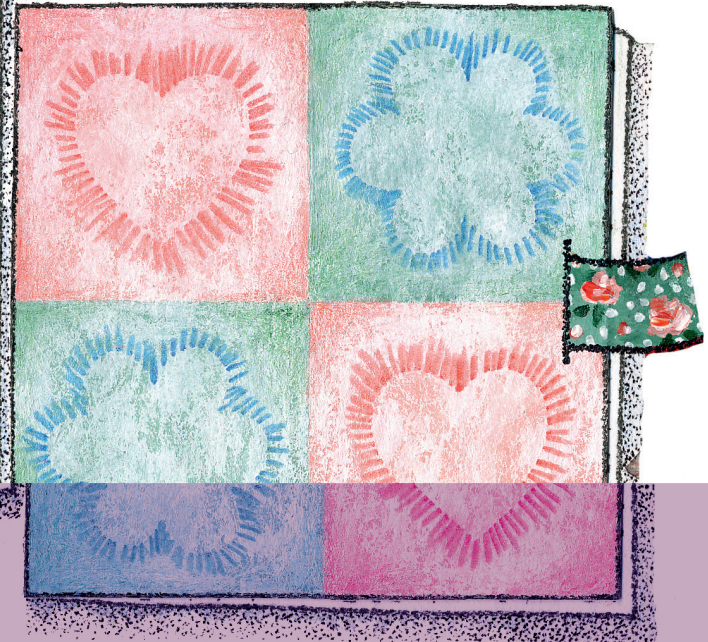
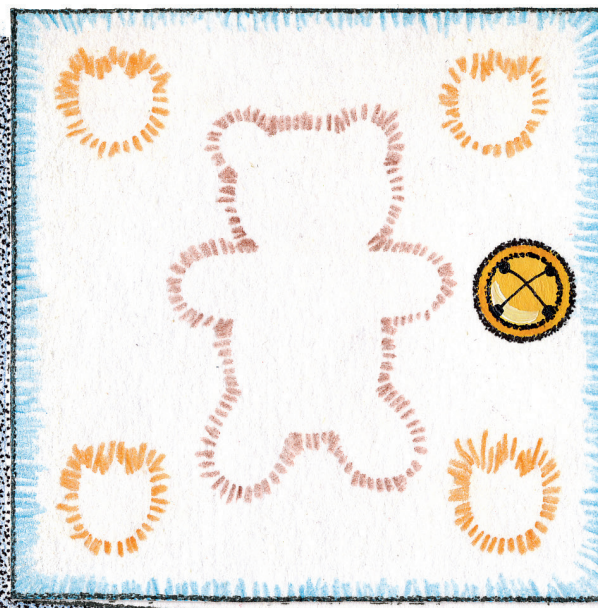
SININE TAEVAS JA PILVEVINE

SAVA NN EHK PUISR-HTLA. KUS KÄELKIRJAKUID KOHTAB.

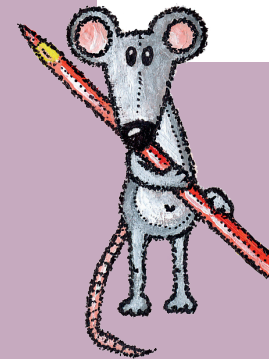
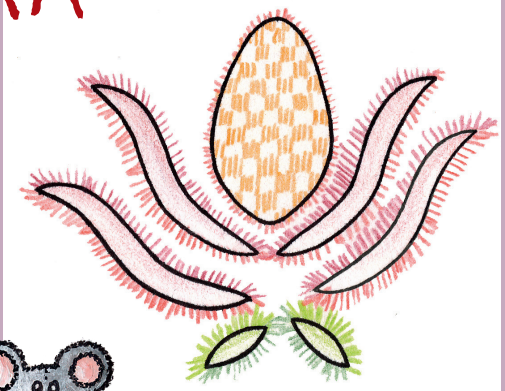
ABLOONITEHNIKA

VALI SULLE SOBIVAD KUJUNDID – ABLOONID. LÕIKA NEED VÄLJA SELLE LEHE TEISELT KÜLJELT.

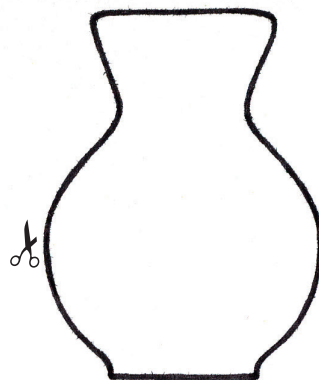
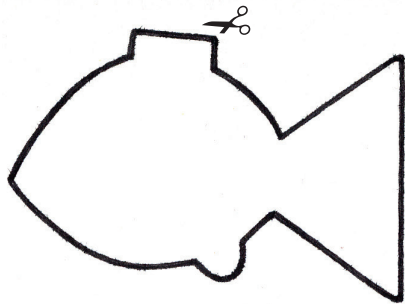
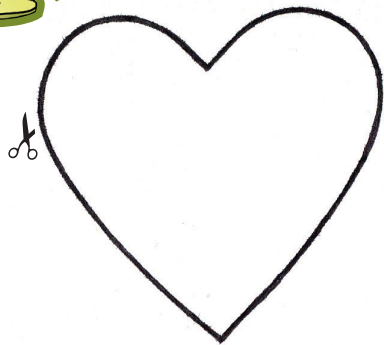
ASETA ABLOON PABERIL SELLE KOHA PEALE, KUHU SOOVID KUJUTISE JOONISTADA. HAKKA TÕMBAMA PIIATSIGA KRIIPSUKESI, ALUSTADES ABLOONI PEAL JA TÕMMATES KRIIPSU EDASI ALUSPABERI PEAL, KUHU SOOVID KUJUTISE TEKITADA.

TÕMBA KRIIPSE SUUNAGA PABERI KESKELT VÄLJAPOOLE, NII EI LÕHU SA PIIATSIGA ABLOONI ÄÄRT.

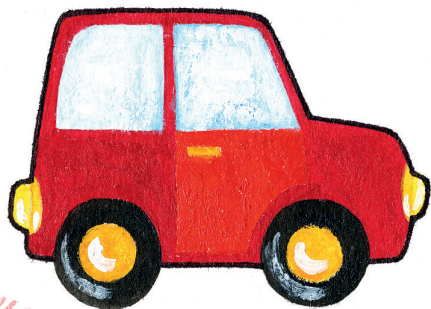
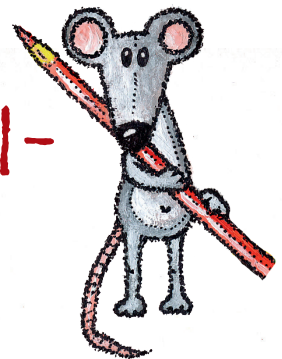
KUI KOGU PILDI ULATUSES ON KRIIPSUKESED RINGIRATAS TÕMMATUD, TÕSTA ABLOON PABERILT. NÄED, ET PABERILE TEKKIS SAMA KUJUTIS. VÕID PROOVIDA TÕMMATA NEID KRIIPSUKESI ERI VÄRVI PIIATSITEGA. TEKKINUD KUJUTIST SAAD EDASI KUJUNDADA, VÄRVIDA, JOONISTADA.

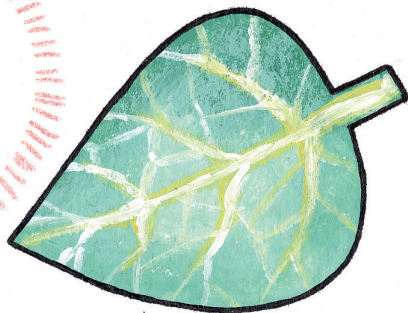

ABLOONI-TEHNIKA

NB! LÕIKA ABLOONID VÄLJA SELLELT LEHEPOOLELT! LEHE TEISEL KÜLJEL ON TEHNIKA ÕPETUS, LOE SEE ENNE LÄBI, KUI LÕIKAMA HAKKAD!

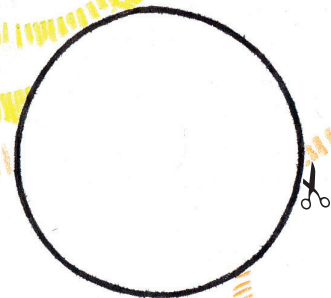
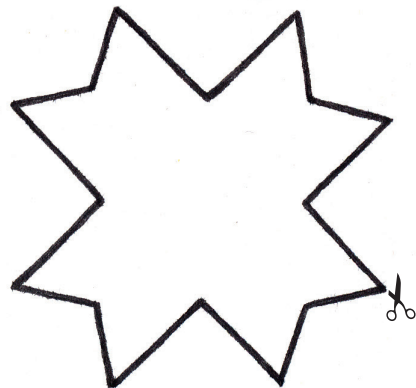
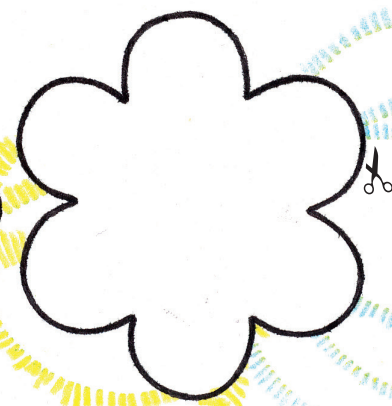
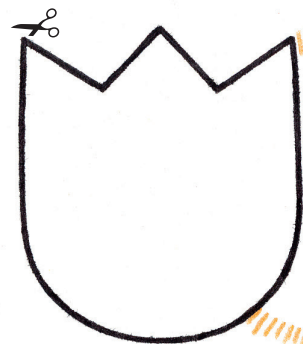
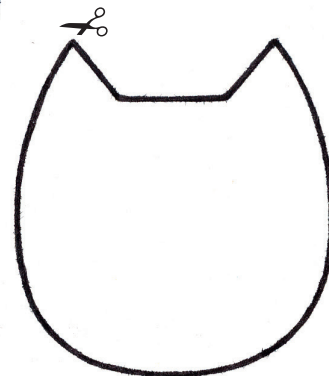
ABLOONE SAAD KA ISE TEHA. KUI LEIAD VANAST AJAKIRJAST SULLE MEELDIVA KUJUTISE, NAGU NÄITEKS SEE PUNANE AUTO, LÕIKA SEE VÄLJA. ABLOONINA SAAD KASUTADA KA SEDA KUJUTIST, AGA VÕID KA SELLE ABIL VALGELE PAPERILE UUE ABLOONI JOONISTADA. SELLEKS HOIA VÄLJALÕIGATUD PILTI ÜHE KÄEGA PAPERIL PAIGAL JA TEISEGA TÕMBA PLIIATSIGA MÖÖDA PILDI ÄÄRT SELLE PIIRJONED PAPERILE.

VÕID PROOVIDA OTSIDA KUJUNDEID KA LOODUSEST. KUI LEIAD MEELDIVA ESEME, NAGU NÄITEKS SEE VÄIKE PUULEHT, PROOVI SELLE KONTOURID ETTEVAATLIKULT VALGELE PAPERILE JOONISTADA. NII SAAB TEHA KA VÄIKESE KIVIGA, TOPSPÕHJAGA, TEOKARBIGA ... VÕIMALUSI ON TOHUTULT.

ABLOONIDE KASUTAMISE ÜKS MÕTE ON VÕIMALUS JOONISTADA LIHTSA VAEVAGA TÄPSELT ÜHESUGUSEID KUJUNDEID. NII SAAB LUUA MUSTREID, KUJUNDADA SÜNNIPÄEVAKAARTE, TEHA PILTIDELE TAUSTU.

ABLOONID AITAVAD SIND KA SIIS, KUI TUNNED, ET EI OSKA VEEL NII HÄSTI JOONISTADA. SIIS SAAD ABI KELLEGI TEISE JOONISTATUD PILTIDEST VÕI HOOPIS FOTODEST.

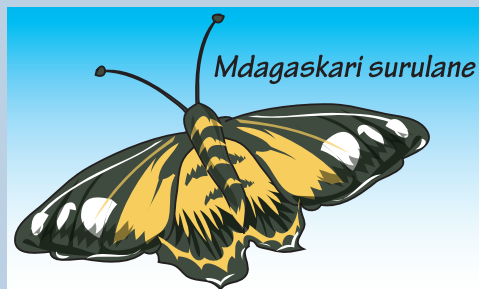
HULLU TEADLASE KIRI

Hull Teadlane jätkab vastamist meie lugejate küsimustele.

Miks puulehed rohelised on?

Puulehed teeb roheliseks värvaine nimega klorofüll. Klorofüllil abil kogub leht päikeseenergiat, mida taimel eluks tarvis on. Kuna klorofüll on hästi külma- kartlik, siis sügise tules (kui päikest on vähem ja ilm jahedam) seda enam juurde ei teki ja nii saavad puulehes teised värvipigmentid jõudu juurde. Just nemad värvivadki lehed üleöö puna-kollasteks.

Kuidas liblikad söövad?

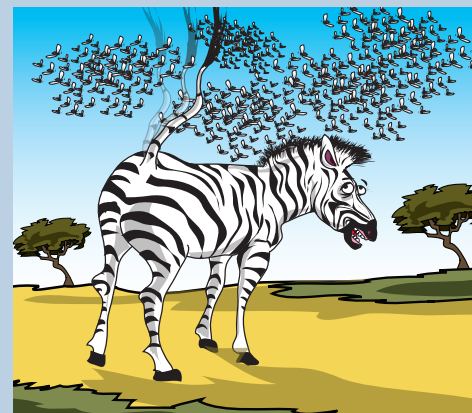
Kuna liblikad toituvad vaid vedelatest ainetest, peamiselt nektarist, on neil selleks tarvis iselaadset suud, õigemini tillukest imilonti. Kui liblikas parajasti ei söö, on imilont kokku rullitud. Et maailma eri paikades on isesugused taimed, siis erinevad ka liblikate imilondid. Mida sügavam on õis, kust liblikas sööb, seda pikem peab olema ka tema imilont.

Näiteks on liblikaliste hulka kuuluva Madagaskari surulase imilont koguni 35 sentimeetri pikkune. Siiski on hulgaliselt ka selliseid liblikaid, kes kookonist välja tulles üldse ei toitu, vaid elavad röövikuna kogutud toidust. Ent kuidas liblikas toidu ära tunneb? Väga lihtsalt! Liblikas tunneb jalgadega nektari maitset ning tundlatega lõhna. Nii leiab liblikas hõlpsalt õie, kuhu imilont sisse pista.

Kas dinosaurused ja draakonid on samad loomad?

Ei, kindlasti mitte. Kui dinosaurused ehk ürgsed hiidsisalikud on Maal päriselt elanud, siis tuld purskavad draakonid on ikka vaid muinasjututegelased. Umbes 70 miljonit aastat tagasi välja surnud dinosauruste jäänuseid on leitud

üle kogu maailma ning on kindlaks tehtud, et oli nii taime- kui ka lihatoidulisi saurusi. Draakonid kui muinasjuttudest pärit elukaid tuntakse nii Euroopas kui ka Kaug-Idas (näiteks Hiinas) ning neid on tihti kujutatud hiiglaslike lendavate ja tuld purskavate sisalikenä.

Miks on sebral triibud?

Ega miski siin maailmas ei ole ilma- asjata! Kuna sebrad elavad savannides, kus leidub väga palju parme ja muid putukaid, siis on nende triibuline nahk oma- moodi kaitseks parmude vastu. Parmud tunnevad huvi nii heledate kui tumedate loomade vastu, kuid triibulistest sebra- dest hoiavad nad miskipärast eemale. Lisaks sellele aitab triibuline nahk varju- da kiskjate eest puude ja põõsaste taha.

HULLU TEADLASE
KABINETTI SAAB UUDIS-
TADA TARTU ÜLIKOOLI
MUUSEUMIS
www.muuseum.ut.ee

KABINETIS
KORRALDATAKSE KA
SÜNNIPÄEVI JA KOOLI-
TUNDE!

Alar Pikkorainen LUULETUS TOOLIJALAST

TOOLIJALG EI LIPPA,
TREENI EGA HÜPPA.
TA EI TULE STARTI
EGA AUSTA SPORTI!

OMA SÜNNIST SAATI
KANNAB TOOLIPLAATI.
OMETI EI RASVU
EGA KOGU KASVU.

TALLE PIISAB KOLMEST
VENNAST. VANAMEMMEST,
KES END TOOLIL TOETAB,
SOOJA SÕNA POETAB.

PIKKORAINEN 2014

LAPSESUUNALJAD

Iiti: „Tead, emme, mulle meeldib, et sa vahepeal vait oled.“

Emme: „No miks siis?“

Iiti: „Minu lemmiktegevus on suurte inimeste juttu pealt kuulata, aga see on eluväsitav. Seega on tore, kui sa vahepeal vait oled!“

Iiti pöördub rannas ühe võõra naise poole: „Vabandage, kas te olete kuri tädi?“

Naine: „Ei, ei ole kuri, aga miks sa seda küsid?“

Iiti: „Eh, niisama, ma tahtsin teada, kas ma julgen seda küsida?“

Iiti teenindajale kohvikus: „Kas teate, te olete väga viisakas!“

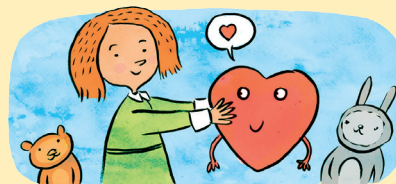
Teenindaja: „Aa, aitäh!“

Iiti: „Ah, tead, see polegi nii raske, ma olen ka. Vanaema taob meile seda pähe, et viisakas peab olema. Tead küll, need sõnad: „Tänan!“ ja „Palun“ ja „Head ööd!““

Iiti: „Emme, kui ma suuremaks saan, kas mina võin ka siis kodust ära põgeneda? Ma mõtlen nii paariks tunniks ja mõnda pisikesse metsa?“

Kolmeaastane Karoliina: „Heh, mul on ainult kaks kätt ja ma ei saa teha kahte asja korraga – minna lasteaeda ja olla heal!“

Karoliina emmele: „Emme, ma ei saa su sõna kuulata, sest pean kuulama ju oma südamehäält!“

Iiti ja Karoliina naljad kirjutas üles ema Anne Põlvamaalt

Kui ma olin kaheaastane, siis ütles suur õde, et varsti tulevad meile päkapikud. Mina ütlesin, et kakapekid tulevad ...

Kertu Poom, 10 a,
Rapla ühisgümnaasium

Ma olin kaheaastane. Issi ütles mulle „pontsik“. Mina ütlesin, et ei ole. Issi küsis, kes sa siis oled. Mina vastasin, et kook olen!

Hedi Rannu, 10 a,
Rapla ühisgümnaasium

Kolmeaastasel Andersil on käe peal punased täpid. Ema küsib, kust ta need sai.

„Kärbes tegi!“

Ema: „Kärbsel on ju nii väikesed jalad, kuidas ta need tegi?“

„Eks tal olid siis kotsakingad jalas!“

Anders Mait Alberg, 9 a,
Türi põhikool

Kuueaastane Iiti: „Ärme poistele Kikka kommi jäta, sest pärast kommi andmist vahivad nad päris pikalt sellise tobeda armunud pilguga. Täitsa piinlik hakkab!“

Joonistanud Elina Sildre

KAS TEAD NENDE MÕISTATUSTE VASTUSEID?

MÕISTATUSED JA PILDID ON SEEKORD SEGI AETUD!

RAUDNE HOBU SÖOMATA,
SÖOMATA JA JOOMATA
KÜNNAB VÄSIMATULT MAAD,
SEITSE VAGU KORRAGA.

TAL ON TÄITSA OMA TEE,
TEISED SEAL EI REISI.
EES ON KÕIGE TÄHTSAM MEES,
JÄRELE VIIB TEISI.

TEDA KUULDES HEA ON MINNA
MITMEKESI LÄBI LINNA.
ÜMMARGUNE, ISE TUMM,
AGA RÄÄGIB PUM- PUM- PUMM.

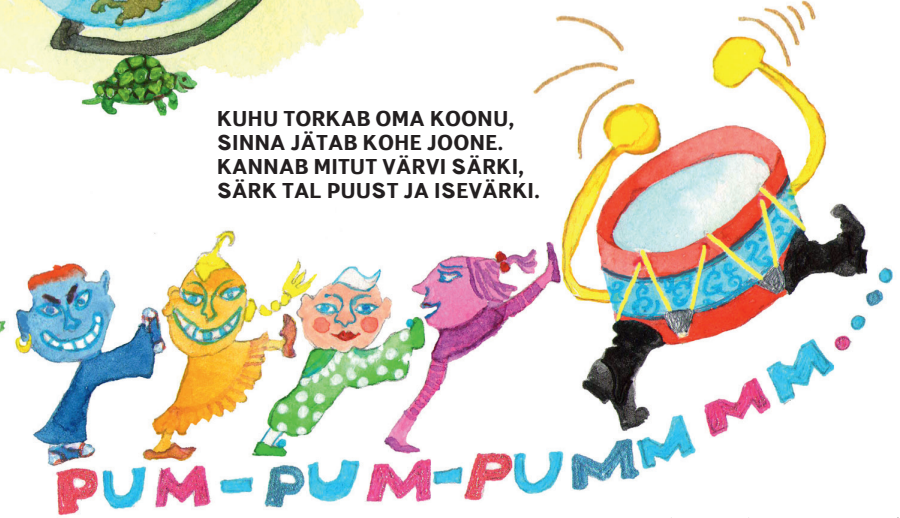
KANDILINE MAJAKE,
PALJU ELANIKKE SEES.
RAHULIKULT ON NAD REAS,
KÕIGIL PRUUNID MÜTSID PEAS.

LAUAL SEISAB VÄRVILINE
LÕBUS PÕORLEV KERAKENE.
KUI SA OSKAD VAADATA,
TERVET ILMA NÄED SEAL SA.

TEDA POLE VALGES VAJA.
KUI AGA HAKKAB PIMENEMA,
EI NÄE ILMA TEMATA
KODUS RINGI LIIKUDA.

KUHU TORKAB OMA KOONU,
SINNA JÄTAB KOHE JOONE.
KANNAB MITUT VÄRVI SÄRKI,
SÄRK TAL PUUST JA ISEVÄRKI.

PUM-PUM-PUMMMMM!

Joonistanud Anžela Kamtšatnikova

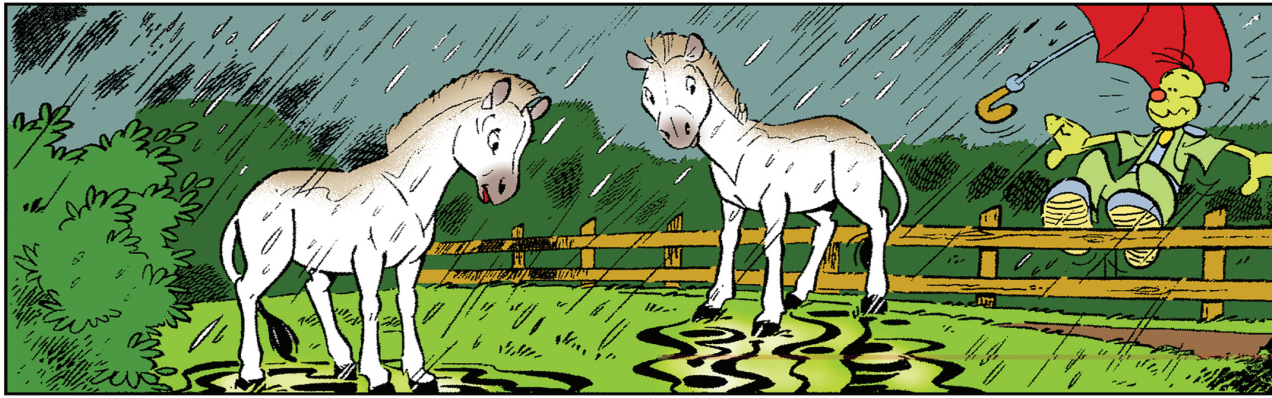
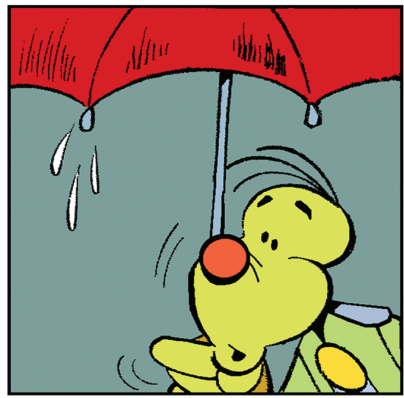
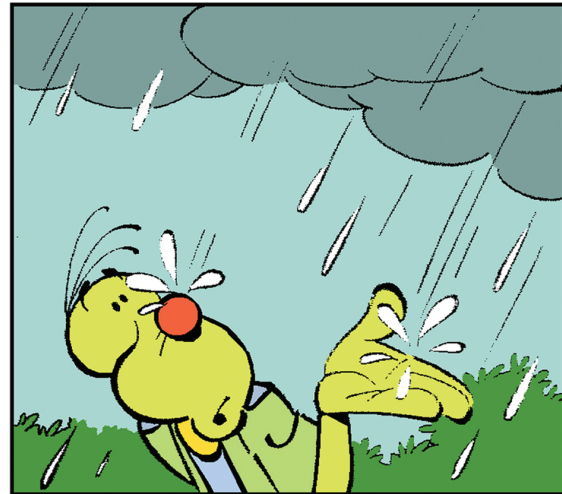
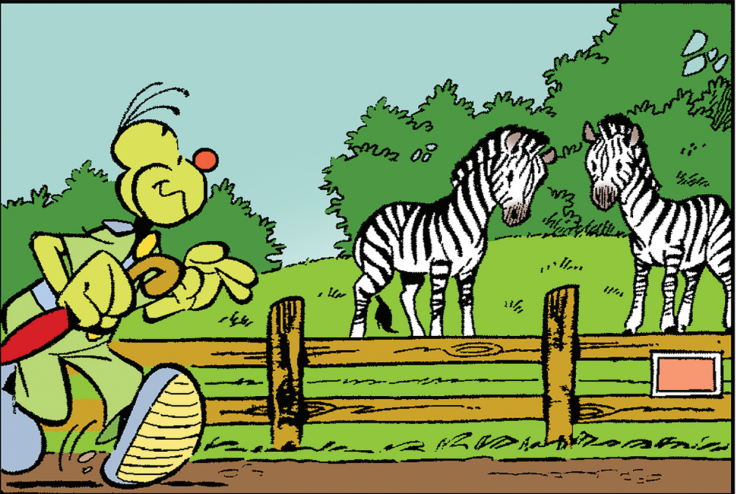
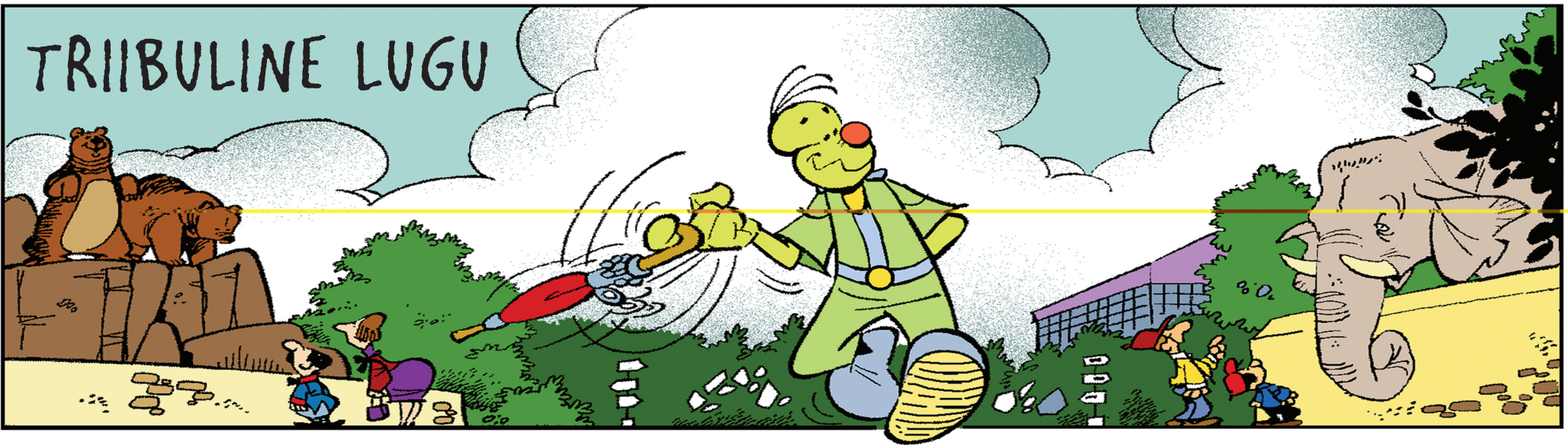
Merike Lillo, mõistatused raamatust „Lisusalvidest lauanäingudenü“ (Koolibri 2014)

Tähekeste toimetuse ootab vastuseid 17. juuniks meiliaadressil ristsona@taheke.ee või postkaardil aadressiga Roosikrantsi 6, 10119 Tallinn. Parimate lahendajate vahel loositakse välja raamat „Ütle mulle, kuidas!?”

EELMISE „ARVA ÄRA!“ VÕITJA ON LISETE ROASTO. PALJU ÕNNE!

TRIBULINE LUGU

HIND 1.50 EUROT

Joonistanud Thomas Scheileke